U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Zdeňka Kühna, Mgr. Daniely Zemanové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **M. D.**, zastoupené Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou se sídlem Mánesova 19, Praha 2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2005, č. j. OAM-3181/VL-10-ZA04-2004, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 31. 5. 2011, č. j. 36 Az 89/2005 - 228,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky Mgr. Bohdany Novákové **se určuje** částkou 2880 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] V záhlaví vymezeným rozhodnutím ze dne 14. 6. 2005 žalovaný neudělil žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“). Současně rozhodl o tom, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Obdobně rozhodl žalovaný o matce žalobkyně (E. U., nar. X) a jejím bratrovi (A. D., nar. X).

[2] Proti tomuto rozhodnutí podala matka žalobkyně (jménem svým, žalobkyně a jejího bratra) dne 29. 6. 2005 žalobu. Usnesením ze dne 3. 1. 2006 krajský soud zamítl návrh matky žalobkyně na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě. Uvedené usnesení napadla matka žalobkyně kasační stížností a Nejvyšší správní soud jej rozsudkem ze dne 25. 7. 2007, č. j. 1 Azs 36/2006 - 71 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního

soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajskému soudu vytkl, že v dané věci neustanovil tlumočníka a nevyzval matku žalobkyně k prokázání majetkových a osobních poměrů v jejím mateřském jazyce, ačkoli potřeba ustanovit tlumočníka vyšla v řízení najevo.

[3] Krajský soud poté přípisem ze dne 6. 9. 2007 požádal advokátku Mgr. Bohdanu Novákovou (které matka žalobkyně udělila plnou moc k jejímu zastupování při předchozím řízení před Nejvyšším správním soudem) o sdělení, zda matka žalobkyně nadále trvá na své žádosti o ustanovení zástupce (a tlumočníka). Uvedená advokátka soudu dne 21. 9. 2007 sdělila, že matka žalobkyně na své žádosti netrvá. Krajský soud poté účastníky řízení předvolal k jednání na den 18. 10. 2007. Dne 15. 10. 2007 soudu zaslal advokát Mgr. Andrej Perepečenov žádost o odročení jednání v dané věci s tím, že se na něj obrátila matka žalobkyně se žádostí o právní pomoc při zastupování v této věci. Z důvodu nutnosti seznámení se spisem pro aktivní zastupování svého mandanta v této věci a možnosti navrhnout další doplňující důkazy požádal o odročení jednání. K této žádosti doložil uvedený advokát plnou moc udělenou mu matkou žalobkyně. Krajský soud jednání nařízené na den 18. 10. 2007 odročil, další jednání nařídil na den 17. 1. 2008. Dne 14. 1. 2008 požádala z důvodu nemoci o odročení jednání matka žalobkyně. Soud však při jednání konstatoval, že se řádně předvolaný zástupce žalobců z jednání neomluvil a návrh o odročení jednání odmítl.

[4] Stejně tak krajský soud odmítl žalobu, a to usnesením ze dne 17. 1. 2008. Dne 3. 7. 2008 došla na podatelnu krajského soudu v Brně kasační stížnost proti usnesení krajského soudu ze dne 17. 1. 2008, datovaná dnem 2. 7. 2008, podaná jménem všech tří žalobců. Dne 29. 7. 2008 došel krajskému soudu nedatovaný přípis s podpisem „U.“, nadepsaný jako „*žádost o převzetí kasační stížnosti zpět*“. Krajský soud usnesením ze dne 30. 7. 2008, č. j. 36 Az 89/2005 -106, řízení o kasační stížnosti zastavil podle § 108 odst. 2 s. ř. s. Proti tomuto usnesení brojila matka žalobkyně dne 13. 8. 2008 kasační stížností. Uvedla, že zpětvzetí kasační stížnosti nebylo aktem její vůle, ale naopak mstou advokáta Perepečenova, na nějž podala stížnost České advokátní komoře. Rozsudkem ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 Azs 17/2009 - 169, Nejvyšší správní soud usnesení krajského soudu ze dne 30. 7. 2008 zrušil. V odůvodnění tohoto rozsudku konstatoval, že lze mít vážné pochybnosti o tom, zda dotyčné zpětvzetí kasační stížnosti skutečně podala žalobkyně U. V důsledku toho neobstojí ani usnesení krajského soudu ze dne 30. 7. 2008, kterým soud právě s odkazem na dané zpětvzetí řízení o kasační stížnosti zastavil. Nad rámec námitek obsažených v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud konstatoval, že usnesení krajského soudu ze dne 17. 1. 2008 nenabylo ve vztahu ke všem účastníkům řízení právní moci dne 19. 2. 2008. Podle plné moci udělené advokátovi Mgr. Andreji Perepečenovi dne 15. 10. 2007 jej ke svému zastupování zmocnila toliko žalobkyně U. Plná moc se nikterak nezmiňuje o ostatních žalobcích a ze soudního spisu není nikterak patrno, že by uvedenému advokátovi byla udělena nějaká další plná moc týkající se i těchto žalobců. Krajský soud přitom své usnesení ze dne 17. 1. 2008 doručil pouze advokátovi Perepečenovi.

[5] Krajský soud po vrácení věci k dalšímu řízení doručil své usnesení ze dne 17. 1. 2008 žalobkyni U. a žalobkyni M. D. Dne 27. 5. 2010 zaslala žalobkyně U. krajskému soudu přípis, v němž uvedla, že bere za sebe a za svého syna A. D. kasační stížnost ze dne 2. 7. 2008 zpět. Krajský soud poté usnesením ze dne 1. 6. 2010 řízení o uvedené kasační stížnosti

vůči těmto stěžovatelům zastavil. K dotazu krajského soudu, zda trvá na kasační stížnosti ze dne 2. 7. 2007, vyjádřila žalobkyně M. D. vůli v řízení pokračovat. Krajský soud ji následně ustanovil zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti advokátku Mgr. Bohdanu Novákovou, která k výzvě soudu stížnost dne 28. 7. 2010 doplnila.

[6] Nejvyšší správní soud následně vyhověl posledně uvedené kasační stížnosti žalobkyně a rozsudkem ze dne 21. 10. 2010, č. j. 1 Azs 25/2010 - 206, zrušil ve vztahu k ní usnesení krajského soudu ze dne 17. 1. 2008. Konstatoval přitom, že povinností krajského soudu bylo vyzvat žalobce zákonem předvídaným způsobem k doplnění žaloby a poučit je o následcích nevyhovění této výzvě. Až poté mohl přistoupit k aplikaci § 37 odst. 5 s. ř. s. a žalobu na základě daného ustanovení odmítnout. Takovou kvalifikovanou výzvu však žalobkyni krajský soud nikdy v dosavadním průběhu řízení neadresoval.

[7] Krajský soud poté žalobkyni vyzval k doplnění žaloby. Žalobkyně tak učinila přípisem ze dne 30. 3. 2011. Následně krajský soud žalobu zamítl v záhlaví specifikovaným rozsudkem, který žalobkyně napadla řádně podanou kasační stížností. O té je nyní vedeno řízení před Nejvyšším správním soudem.

II.

[8] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v doplnění kasační stížnosti namítla, že napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný, neboť soud se vůbec nezabýval některými námitkami, které uvedla v doplnění žaloby ze dne 30. 3. 2011. Zde poukazovala předně na humanitární důvody, spočívající v tom, že se v České republice nacházela (v době rozhodování správního orgánu) jako nezletilé dítě, s veškerým zázemím a nejbližší rodinou, takže v případě vycestování by se ocitla sama v zemi původu. Dále poukazovala na nestabilitu v zemi původu z důvodu vypuknutí rozsáhlých násilných nepokojů. Namítala tedy, že rozhodnutím žalovaného došlo k porušení § 14 zákona o azylu a článku 3 Úmluvy o právech dítěte.

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti označil námitku stěžovatelky, podle níž má v České republice nejbližší rodinu a v případě vycestování by se ocitla sama v zemi původu, za irelevantní. Přestože stěžovatelka a její rodina jsou zvyklí žít v ČR, jejich návratu do země původu nic nebrání. Ani matce, ani bratrovi stěžovatelky nebyla udělena žádná forma mezinárodní ochrany a svůj rodinný život tedy mohou realizovat v zemi původu, případně v místě, kde budou mít všichni možnost legálního pobytu. Pokud chce stěžovatelka setrvat na území České republiky, má možnost svůj pobyt řešit, po splnění příslušných podmínek, podle zákona o pobytu cizinců.

III.

[10] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech azylu (mezinárodní ochrany) lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS).

[11] Stěžovatelka namítá, že krajský soud se řádně nevypořádal s některými námitkami, které uplatnila v doplnění žaloby ze dne 30. 3. 2011. Jak Nejvyšší správní soud zjistil ze soudního spisu, stěžovatelka zde předně namítala, že správní orgán neposoudil řádně možnost jejího návratu do země původu. Stěžovatelka byla v té době nezletilá, v doprovodu matky a bratra, avšak bez otce. Správní orgán tak měl pečlivě zvážit, nakolik je bezpečný návrat osamělé ženy s dvěma nezletilými dětmi do muslimské země, v níž nebudou nijak zaopatřeni. Žalovaný měl dle stěžovatelky rozhodnout o udělení azylu z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině, nebo tzv. překážek vycestování, podle § 12 a § 91 zákona o azylu v tehdy platném znění. Stěžovatelka dále namítla, že správní orgán nedostatečně posoudil existenci důvodů hodných zvláštního zřetele, tedy možnost udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Za humanitární důvody označila skutečnost, že byla v té době nezletilým dítětem, které se v ČR vzdělávalo a mělo zde veškeré zázemí. Její návrat tak měl být i v rozporu s článkem 3 Úmluvy o právech dítěte, protože nebylo v jejím nejlepším zájmu se jako dítě muset vracet do země původu. Ostatně nestabilita kyrgyzské bezpečnostní situace se dle stěžovatelky naplno projevila v loňském roce, kdy v zemi propukly ozbrojené nepokoje. Tato skutečnost by měla být zhodnocena i v nynějším soudním řízení, aby soud dostál mezinárodním závazkům České republiky, konkrétně čl. 3 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv a svobod (dále jen „Evropská úmluva“).

[12] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku předně vyložil, z jakých důvodů má za to, že v případě stěžovatelky nebyly naplněny ani podmínky k udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani podmínky k aplikaci § 91 téhož zákona, tedy k rozhodnutí o existenci překážek vycestování. Tyto závěry krajského soudu nicméně stěžovatelka nerozporuje. V kasační stížnosti napadá především způsob vypořádání námitky, podle níž ji měl být udělen humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. K tomu krajský soud uvedl, že se správní orgán zabýval možností udělení humanitárního azylu v potřebném rozsahu. Pozornost věnoval zejména zdravotnímu stavu stěžovatelky a jejího bratra, přičemž neshledal, že by jejich zdravotní potíže byly takového rázu, že by jim nemohla být poskytnuta odpovídající péče v zemi původu.

[13] Jak plyne z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, smysl institutu humanitárního azylu spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly (viz rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Na udělení azylu z humanitárních důvodů zároveň není právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány

za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (srov. rozsudek ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48).

[14] Nejvyšší správní soud má za to, že jak správní orgán, tak krajský soud při svém rozhodování uvedeným požadavkům dostály. Žalovaný dovodil, že jediným relevantním důvodem k udělení humanitárního azylu by v případě stěžovatelky mohly být její tvrzené zdravotní potíže (epilepsie), avšak po vyžádání lékařské zprávy rozhodl o neudělení této mimořádné formy azylu. Krajský soud jeho závěry přezkoumal a neshledal, že by jeho správní uvážení vybočilo ze zákonem stanovených mezí.

[15] Co se týče stěžovatelčiných námitek ohledně nepokojů, které v Kyrgyzstánu vypukly v roce 2010, je třeba poukázat na skutečnost, že krajský soud přezkoumával rozhodnutí správního orgánu z roku 2005 a vycházel při tom ze skutkového stavu v době rozhodování žalovaného. Judikatura Nejvyššího správního soud (s odkazem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva) sice připouští, že ve výjimečných případech je třeba zohlednit i změnu situace v zemi původu, která nastala až po rozhodnutí správního orgánu. Tak tomu je zejména tehdy, pokud je tato změna podle konkrétních skutkových okolností případu natolik podstatná a intenzivní, že by mohla představovat „reálné nebezpečí“, že žadatel o mezinárodní ochranu bude po návratu do země původu vystaven mučení či nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2008, č. j. 2 Azs 48/2007 - 71). Stěžovatelka však neuváděla žádné konkrétní skutečnosti, které by svědčily o existenci takového reálného nebezpečí v jejím případě, její námitka v tomto směru naopak byla zcela vágní a neurčitá. Krajský soud proto nepochybil, jestliže se aktuální situací v Kyrgyzstánu blíže nezabýval.

[16] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tak poskytuje dostatečné odpovědi na všechny námitky podané stěžovatelkou v kasační stížnosti. Kasační stížnost není přijatelná ani pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon, tedy změnit výklad určité, dosud správními soudy jednotně řešené právní otázky. Nejvyšší správní soud konečně neshledal žádné zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky a které by tak mělo za následek přijatelnost kasační stížnosti. Za těchto okolností soudu nezbývá než konstatovat, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl.

[17] Žalobkyni byla ustanovena zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Výše odměny advokátky byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby spočívající v písemném podání týkajícím se věci samé (doplnění kasační stížnosti), a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 2100 Kč a 1 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 2400 Kč. Protože ustanovená advokátka je plátkyní daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 480 Kč, odpovídající dani, kterou je advokátka povinna z odměny za zastupování a

z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovené advokátce se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 2880 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. listopadu 2011

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu